

Eğitimde Güncel Yaklaşım lar

Editör: Doç. Dr. İshak KOZİKOĞLU

Editör: Doç. Dr. İshak KOZİKOĞLU

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

ISBN 978-625-7880-62-6

DOI 10.14527/ 9786257880626

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Aralık 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler - Ankara
(0312 341 36 67)

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 25931

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Eğitim toplumun inşasında ve yetiştirilmek istenen bireyde bulunması gereken özellikleri kazandırmada en önemli araç olarak görölmektedir. Günümüzde bilim ve teknoloji gibi alanlarda yaşanan hızlı değişim yaşamın her alanına nüfuz etmektedir. Eğitimin de yaşanan hızlı değişim ve gelişimlere kayıtsız kalması beklenemez. Dolayısıyla eğitimden bireyleri içinde yaşadığımız çağın koşullarına ayak uyduracak ve bu çağın gerektirdiği bilgi, beceri ve yeterliklere sahip olacak şekilde yetiştirmesi beklenmektedir. Eğitime yüklenen bu misyon, eğitimde yeni yaklaşım ve eğilimlerin dikkate alınması gereğini ortaya koymaktadır.

Eğitimde her birey kendi dünyasını sınıf ortamına taşımaktadır. Bu durum, her sınıfta cinsiyet, ırk, etnisite, sosyo-ekonomik özellikler, hazırbulunuşluk, öğrenme hızı gibi bireysel farklılıkların kaçınılmaz olduğunu göstermektedir. Eğitimcilerin bu bireysel farklılıklara uygun öğretim yapabilmesi, şüphesiz kolay değildir ve belirli yöntem, teknik veya yaklaşımların kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Bu da eğitimcileri bireysel farklılıklara hitap etmede yetersiz kalan geleneksel yaklaşımların dışında farklı arayışlara yönelmektedir. Bu kitapta ele alınan güncel yaklaşımlar, birey merkezli bir eğitim anlayışını temel almakta ve bireysel farklılıklara uygun nasıl öğretim yapılabacağına ilişkin farklı yaklaşımları ortaya koymaktadır. Ayrıca, bu kitabı farklı kılan en önemli özellik her bir yaklaşımın nasıl uygulanabileceğini daha somut bir şekilde gösterebilmek için her bir yaklaşıma yönelik örnek uygulamalar veya etkinliklere yer vermesidir. Dolayısıyla bu kitabın eğitimcilere, öğretmen adaylarına, eğitim alanında çalışan kuram ve uygulayıcılara rehberlik etmesi açısından önemli bir kaynak olduğu düşünölmektedir.

Bu kitapta; son yıllarda eğitim alanında ön plana çıkan kapsayıcı eğitim, otantik öğrenme, ters yüz edilmiş öğrenme modeli, düşünmeyi görünür kılma yaklaşımı, teknolojik pedagojik alan bilgisi, STEM yaklaşımı, farklılaştırılmış öğretim, çoklu zekâ kuramı, eleştirel pedagoji, öz düzenleyici öğrenme, çok kültürlü eğitim, kuantum öğrenme, yaşam boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi gibi güncel yaklaşımlara ilişkin kuramsal bilgi ve örnek uygulamalar yer almaktadır. Dolayısıyla bu kitabın eğitimcilere, öğretmen adaylarına, eğitim alanında çalışan kuram ve uygulayıcılara faydalı olmasını diliyor ve kitapta emeği geçen tüm hocalarıma teşekkür ediyorum.

Doç. Dr. İshak KOZİKOĞLU

ORCID No: 0000-0003-3772-4179

Mayıs 2020

Bölümler ve Yazarları

Editör: Doç. Dr. İshak KOZİKOĞLU

1. Bölüm: Kapsayıcı Eğitim

Dr. Öğr. Üyesi Erdal YILDIRIM - Aksaray Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8726-5903

Prof. Dr. Zihni MEREY - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1510-561X

2. Bölüm: Otantik Öğrenme

Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Fatih İNEÇ - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-2391-605X

3. Bölüm: Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli

Dr. Öğr. Üyesi Mecit ASLAN - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-7970-5892

4. Bölüm: Düşünmeyi Görünür Kılma Yaklaşımı

Dr. Öğr. Üyesi Özge CAN ARAN - Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-3229-4325

5. Bölüm: Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi

Doç. Dr. Çetin GÜLER - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6118-9693

6. Bölüm: STEM Yaklaşımı ve Eğitim Programlarına Yansımaları

Dr. Öğr. Üyesi Ersin TÜRE - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8110-575X

7. Bölüm: Farklaştırılmış Öğretim

Dr. Öğr. Üyesi Servet KARDEŞ - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4230-6628

8. Bölüm: Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitime Yansımaları

Doç. Dr. Ceyhan OZAN - Atatürk Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1415-7258

9. Bölüm: Eleştirel Pedagoji

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Fatih KAYAN - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4702-4080

10. Bölüm: z Düzenleyici ğrenme

Doç. Dr. Adnan TAşGIN - Atatürk Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3704-861X

11. Bölüm: Çok Kültürlülük ve çok kültürlü Eğitim

Dr. Öğr. Üyesi Kenan BULUT - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4771-0459

12. Bölüm: Kuantum ğrenme ve Eğitim Programlarına Yansımaları

Dr. Öğr. Üyesi Dilşat PEKER NAL - Yozgat Bozok Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1370-4950

13. Bölüm: Yaşam Boyu ğrenme

Doç. Dr. İşhak KOZİKOğLU - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3772-4179

14. Bölüm: Yetişkin Eğitimi: Kavram, Kuram ve Modeller

Dr. Öğr. Üyesi Suat KAYA - Ağrı İbrahim eçen Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6593-3205

**15. Bölüm: ğrenme-ğretme Süreçleri İçin API rnekleri: Statik ve Dinamik
Harita Oluşturma**

Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Fatih İNE - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2391-605X

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM KAPSAYICI EĞİTİM

Giriş.....	1
Kapsayıcılık	2
Kapsayıcı Eğitim	2
Kapsayıcı Eğitime İlişkin Temel Kavramlar	4
Kapsayıcı Eğitiminin Gereksinimleri.....	4
Kapsayıcı Eğitimin Felsefesi.....	5
Kapsayıcı Eğitimin Önemi.....	6
Kapsayıcı Okul.....	7
Kapsayıcı Eğitimde Öğretmen.....	8
Türk Eğitim Sisteminde Kapsayıcılık.....	9
Mülteci ve Sığınmacılara Yönelik Eğitim	9
Mülteci ve Sığınmacı Öğrencilere Yönelik Kapsayıcı Eğitim.....	10
Türk Eğitim Sisteminde Kapsayıcı Eğitim Projeleri	11
Sonuç.....	12
Kaynakça.....	13

2. BÖLÜM OTANTİK ÖĞRENME

Giriş.....	17
Otantik Öğrenmenin Özellikleri.....	19
Otantik Öğrenmenin Öğeleri	24
Otantik Öğrenmede Yöntem ve Teknikler	31
Otantik Öğrenmeye İlişkin Örnek Uygulamalar/Etkinlikler	32
Sonuç.....	35
Kaynakça.....	36

3. BÖLÜM TERS YÜZ EDİLMİŞ ÖĞRENME MODELİ

Giriş.....	39
Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli	39
Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Tarihsel Süreci	43
Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Üstünlükleri	45

Ters Yüz Edilmiş Öğrenmenin Sınırlılıkları.....	49
Ters Yüz Edilmiş Öğrenmeye İlişkin Örnek Uygulamalar/Etkinlikler	50
Sonuç.....	51
Kaynakça.....	52

4. BÖLÜM

DÜŞÜNMEYİ GÖRÜNÜR KILMA YAKLAŞIMI

Giriş.....	55
Düşünme ve Öğrenme.....	55
Düşünmeyi Görünür Kılma.....	57
Düşünme rutinleri.....	60
Düşünme Rutinlerine İlişkin Uygulama Örnekleri.....	63
Düşünmeyi Görünür Kılma Yaklaşımına İlişkin Örnek Bir Uygulama: Reggio Emilia Okul Modeli Örneği.....	65
Sonuç.....	67
Kaynakça.....	67

5. BÖLÜM

TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ

Giriş.....	69
Öğretmenlerin Teknoloji Entegrasyonu.....	70
Alan Bilgisi (AB)	73
Pedagojik Bilgi (PB)	73
Pedagojik Alan Bilgisi (PAB)	73
Teknoloji Bilgisi (TB).....	74
Teknolojik Alan Bilgisi (TAB)	75
Teknolojik Pedagojik Bilgi (TPB).....	75
Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB).....	76
Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisinin Öğretime Yansımaları.....	76
Öğretmen İnançları.....	77
Öğretmen Yetiştirme ve Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi.....	79
Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisinin Kullanımına Yönelik Örnek Uygulamalar/Etkinlikler	80
Sonuç ve Öneriler	82
Kaynakça.....	86

6. BÖLÜM

STEM YAKLAŞIMI VE EĞİTİM PROGRAMLARINA YANSIMALARI

Giriş.....	89
STEM Eğitiminin Ortaya Çıkışı.....	91
Niçin STEM Eğitimi?.....	92
STEM ve Eğitim Programlarına Yansımaları.....	93
Tekli (Silo) Yaklaşım	94
Gömülü (Embedded) Yaklaşım	94
Bütünleşik (The Integrated) Yaklaşım	95
STEM ve Bütünleşik Eğitim Programları.....	96
Proje Tabanlı Öğrenme.....	97
Farklı Ülkelerde STEM Eğitimi Uygulamaları	99
İngiltere'de STEM Eğitimi Uygulamaları.....	99
Singapur'da STEM Eğitimi Uygulamaları	101
Türkiye'de STEM (FETEMM) Eğitimi Uygulamaları.....	103
STEM Yaklaşımına Yönelik Örnek Uygulamalar/Etkinlikler.....	106
Sonuç.....	106
Kaynakça.....	107

7. BÖLÜM

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM

Giriş.....	109
Farklılaştırılmış Öğretim.....	110
İçerik	112
Süreç.....	113
Ürün.....	113
Öğrenme Ortamı.....	114
Farklılaştırılmış Öğretim İçin Öğretmen Ne Yapmalıdır?	117
Farklılaştırılmış Öğretime İlişkin Örnek Uygulamalar/Etkinlikler	118
Sonuç.....	120
Kaynakça.....	121

8. BÖLÜM

ÇOKLU ZEKÂ KURAMI VE EĞİTİME YANSIMALARI

Giriş.....	123
Çoklu Zekâ Kuramı.....	124
Çoklu Zekâ Alanları.....	124
Sözel-Dilsel Zekâ.....	125

Mantıksal-Matematiksel Zekâ.....	126
Bedensel-Kinestetik Zekâ.....	127
Görsel-Uzamsal Zekâ.....	127
Müziksel-Ritmik Zekâ.....	128
Sosyal (Kişiler Arası) Zekâ.....	129
İçsel (Öze Dönük) Zekâ.....	130
Doğacı Zekâ.....	130
Eğitim Ortamlarında Çoklu Zekâ.....	131
Çoklu Zekâ Alanlarına Göre Eğitim Ortamlarında Uygulanabilecek Etkinlikler....	134
Sözel-Dilsel Zekâya Yönelik Öğretim Etkinlikleri.....	135
Mantıksal-Matematiksel Zekâya Yönelik Öğretim Etkinlikleri.....	136
Bedensel-Kinestetik Zekâya Yönelik Öğretim Etkinlikleri.....	137
Görsel-Uzamsal Zekâya Yönelik Öğretim Etkinlikleri.....	137
Müziksel-Ritmik Zekâya Yönelik Öğretim Etkinlikleri.....	138
Sosyal Zekâya Yönelik Öğretim Etkinlikleri.....	139
İçsel (Özedönük) Zekâya Yönelik Öğretim Etkinlikleri.....	139
Doğacı Zekâya Yönelik Öğretim Etkinlikleri.....	140
Çoklu Zekâ Kuramının Üstün Yönleri.....	140
Çoklu Zekâ Kuramının Sınırlılıkları.....	141
Sonuç.....	141
Kaynakça.....	142

9. BÖLÜM ELEŞTİREL PEDAGOJİ

Giriş.....	147
Eleştirel Pedagojinin Tarihi.....	148
Frankfurt Okulu.....	149
Radikal Öğretmen.....	149
Eleştirel Pedagoji.....	150
Romantik/Radikal Program Tasarımı Yaklaşımı.....	152
Eğitim-Toplum İlişkisi ve Çatışmacı Yaklaşım.....	152
Varoluşçu Felsefe (Existentialism).....	153
Çokkültürlü Eğitim.....	154
Eleştirel Pedagoglar.....	155
Paulo Freire.....	155
Ivan Illich.....	156
Sonuç.....	156
Kaynakça.....	157

10. BÖLÜM ÖZ DÜZENLEYİCİ ÖĞRENME

Giriş.....	159
Öz Düzenleme	160
Öz Düzenleyici Öğrenme.....	161
Öz Düzenleme Süreçleri.....	165
Öz Düzenleyici Öğrenme Modelleri.....	166
Öz Düzenleyici Öğrenme Döngüsü.....	168
Öz Düzenleyici Öğrenmede Öğrenen Özellikleri.....	170
Öz Düzenleyici Öğrenmede Öğretmen.....	172
Öz Düzenleyici Öğrenmeye Yönelik Örnek Uygulamalar/ Etkinlikler	173
Öz düzenleyici Modelin Ödevlerde Uygulanması.....	173
1. Öz değerlendirme ve izleme.....	173
2. Hedef belirleme stratejik planlama.....	173
3. Planı eyleme dönüştürme ve izleme.....	173
4. Sonuçları izleme ve stratejileri geliştirme.....	173
Sonuç.....	174
Kaynakça.....	175

11. BÖLÜM ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK VE ÇOK KÜLTÜRLÜ EĞİTİM

Giriş.....	177
Çok Kültürlülük - Çok Kültürcülük.....	178
Çok Kültürlü Eğitim.....	186
Çok Kültürlü Eğitimde Öğretmen.....	191
Türkiye’de Çok Kültürlülük ve Çok Kültürlü Eğitim	195
Sonuç.....	197
Kaynakça.....	198

12. BÖLÜM KUANTUM ÖĞRENME VE EĞİTİM PROGRAMLARINA YANSIMALARI

Giriş.....	203
Kuantum Kuramı.....	205
Kuantum Öğrenme	210
Kuantum Öğrenmenin Temelleri.....	211
Kuantum Öğrenmede Akademik Beceriler	216

Kuantum Öğrenmede Yaşam Becerileri.....	218
Kuantum Öğrenme Döngüsü	220
Kuantum Öğrenmenin Eğitim Programlarına Yansımaları	222
Kuantum Öğrenmeye İlişkin Örnek Uygulamalar/Etkinlikler	223
Kaynakça.....	228

13. BÖLÜM

YAŞAM BOYU ÖĞRENME

Giriş.....	231
Yaşam Boyu Öğrenme	232
Yaşam Boyu Öğrenmenin Tarihsel Süreci.....	234
Yaşam Boyu Öğrenmenin Avrupa'daki Tarihsel Süreci	235
Yaşam Boyu Öğrenmenin Türkiye'deki Tarihsel Süreci.....	236
Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri	238
Yaşam Boyu Öğrenmenin Eğitime Yansımaları	241
Yaşam Boyu Öğrenmeye Yönelik Örnek Uygulamalar	242
Sonuç.....	243
Kaynakça.....	244

14. BÖLÜM

YETİŞKİN EĞİTİMİ: KAVRAM, KURAM VE MODELLER

Giriş.....	247
Yetişkin Kavramı	248
Yetişkin Eğitimi.....	249
Yetişkin Eğitimi ile İlgili Kuram ve Modeller	250
Andragoji (Andragogy) Modeli.....	251
Perspektif Dönüşümü (Perspective Transformation).....	254
Öz-yönelimli Öğrenme (Self-directed Learning).....	257
Yetişkin Eğitimine İlişkin Örnek Uygulamalar	259
Sonuç.....	259
Kaynakça.....	261

15. BÖLÜM

ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜREÇLERİ İÇİN API ÖRNEKLERİ: STATİK VE DİNAMİK HARİTA OLUŞTURMA

Giriş.....	263
API.....	263
Harita UPA'ları.....	266

Google Haritalama Servisleri.....	268
Haritalar Durağan UPA (Maps Static API).....	268
HDUPA Harita Parametreleri.....	268
HDUPA Konum Parametreleri.....	269
HDUPA Özellik Parametreleri	270
Haritalar JavaScript UPA (Maps JavaScript API).....	272
HJUPA ile İşaretleyici Oluşturma	273
HJUPA ile Hareketli İşaretleyici Oluşturma	275
HJUPA ile Hareketli ve Özel İşaretleyiciler Oluşturma.....	276
HJUPA ile Çoklu Çizgiler ya da Güzergahlar Oluşturma (Çoklu Çizgi).....	277
HJUPA ile Bir Alan Oluşturma	279
HJUPA ile Bilgi Pencereleri Oluşturma.....	281
HJUPA ile Etki Büyüklükleri Oluşturma	283
HJUPA ile Değiştirilebilir Sınırlar Oluşturma.....	284
HJUPA ile Grafik Katmanı Yerleştirme.....	286
Sonuç.....	287
Kaynakça.....	288
Yazarlar Hakkında.....	289

1. BÖLÜM

KAPSAYICI EĞİTİM

Dr. Öğr. Üyesi Erdal YILDIRIM - Aksaray Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8726-5903

Prof. Dr. Zihni MEREY- Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1510-561X

Giriş

Öğretmenler eğitim- öğretim sürecinde farklı özelliklere sahip öğrencilerle karşılaşmaktadırlar. Farklılıklar, öğrencileri sadece sosyal olarak farklı kılmaz, ayrıca onları birbirlerinden ve öğretmenlerinden de izole edebilir. Bu durumlarda birçok öğretmen, öğrencilerin koşulsuz kabul edildiği, katılımın gerçekleştiği ve herkese saygı değer olduğunu hissettirecek bir çevre oluşturma gayreti içerisinde dir (Yıldırım, 2020).

Bireyler, topluma aktif katılım sürecinde birçok tecrübe edinmektedir. Sosyal anlamda kabul edilme ya da reddedilme, sosyal problemlerin çözümünde katılımcı rol üstlenme bireylerin bu süreçte yaşadıkları yaşam deneyimlerinden bazılarıdır. Küreselleşen dünyada insanlar yeni yaşam biçimleri ve sorunlarla karşılaşmaktadır. İnsanların bu değişikliğe eski davranışları ile adapte olmaları zordur. Bu sebeple eğitim yoluyla insanların yaşam biçimleri ve sorunları için yeni bilgiler ve beceriler üretilir (Başaran, 1999, s.11).

Dünyada 2019 yılı itibarıyla farklılık gösteren nedenlerle 70,8 milyon kişinin göç mağduru olduğu görülmektedir. Türkiye'nin ise 3,9 milyon sığınmacıya ev sahipliği yaptığı bilinmektedir (UNHCR İstatistikleri, 2019). Türkiye'deki 0-17 yaş aralığındaki çocuk mülteci ve sığınmacılar ise bu sayının yaklaşık %30'unu oluşturmaktadır (UNHCR Türkiye Aylık istatistikleri, 2016). Türkiye, sığınmacı sayısındaki bu artış ile buna yönelik tedbirleri de düşünmek durumunda kalmıştır (Zaimoğlu Öztürk, 2018). Yaklaşık dört milyon sığınmacıya ev sahipliği yapan ülkemizin eğitim sisteminde de sığınmacılara yönelik adımlar atması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu durum, dünyada ve ülkemizde kapsayıcı eğitim tartışmalarını beraberinde getirmiştir.